

Compres

MILIEUKONTAKT SHQIPERI

Milieukontakt Shqiperi

Milieukontakt Shqipëri ka më shumë se 14 vjet eksperiencë në sektorin e shoqërisë civile dhe me autoritetet vendore në çështjet e mjedisit, natyrës dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

Tre elemente udhëheqës kanë qenë gjithmonë në fokus të programeve të zbatuara nga Milieukontakt Shqipëri:

- ngritja e kapaciteteve,
- pjesëmarrja e publikut dhe
- problemet mjedisore.

www.milieukontakt.org

www.facebook.com/Milieukontakt.al

Vlerë e shtuar - lidhja me të shkuarën

Milieukontakt ka zhvilluar Axhendën e Gjelbër në komunën Dajç - një dokument jetësor për vlerat natyrore dhe mjedisore të Dajçit :

- Aktorët vendor të shërbejnë si motor për zhvillimin e proceseve pjesëmarrëse
- Përdoren eksperiencat pozitive të mëparshme së bashku me aktorët vendor në drejtimin e punëve.

Compres

Praktikat e Kompostimit në Dajç (ComPres)

BAZAT E FILLIMIT:

- Komuna Dajç ka zhvilluar dokumentin e “Axhendës së Gjelbër”, që përbën një dokument politik për komunën;
- Banorët lokal kanë traditë në kompostim;
- Ka një kërkesë në rritje për pleh organik pasi komuna është e njohur për tregun e prodhimit dhe tregtimit të bimëve dekorative;
- Mbetjet organike sigurojnë sasi të mjaftueshme mbetjesh bio si material të parë;
- Përfitim ekonomik - reduktimi i kostove të transportit dhe të trajtimit;
- Një zonë pilot fillestare e përzgjedhur do të zbatoj konceptin e kompostimit si një cikël i plotë;

The logo for ComPres features the word "ComPres" in a bold, blue, sans-serif font. The letter "C" is significantly larger and stylized, with a green arrow curving around it from the top to the bottom. A green underline is positioned beneath the letters "mpres".

Qëllimi:

Komuna e Dajçit ka të konsoliduar aftësitë menaxheriale, administrative dhe kapacitete për përmirësimin e shërbimeve në menaxhimin e integruar të mbetjeve

Objektivat specifikë:

- Dhënia e asistencës teknike për komunën e Dajçit në menaxhimin e mbetjeve (procesi i kompostimit)
- Forcimi i kapaciteteve të administratës vendore dhe fermerëve në menaxhimin e kompostimit
- Krijimi i praktikave të mira të kompostimit (mbetje organike shtëpiake dhe bujqësore)

 ompres

Grupi i synuar

- Njësia e qeverisjes vendore
- 4 praktikantë lokal
- Fermeret lokal
- Studentet e Univ. Shkoder (indirekt)

Komuna e Dajcit do të asistojë me fonde fillestare dhe me transportimin e atyre mbetjeve që mbesin nga kompostimi.

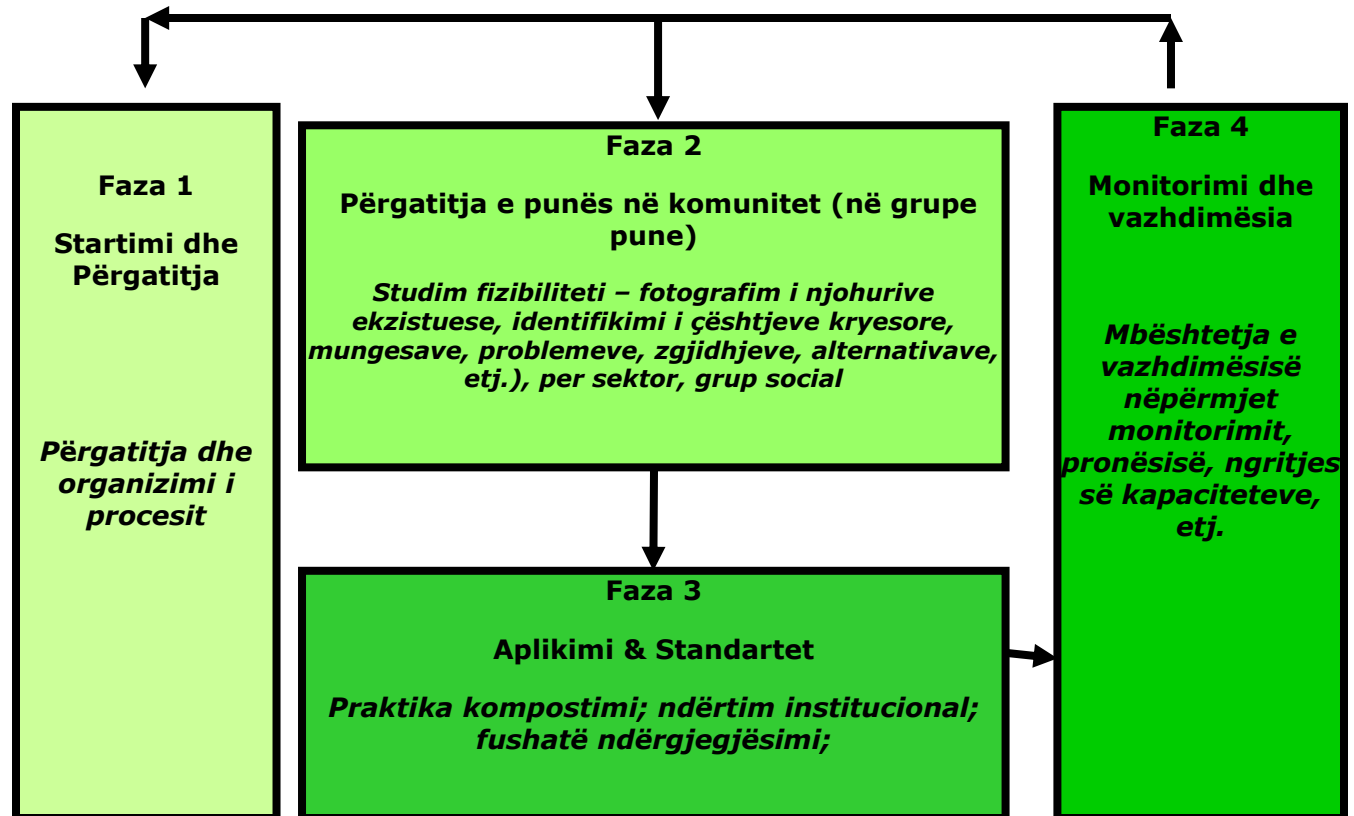
Praktikantët lokal do të aplikojnë teknologji, do të ruajnë kompostin nga kthimi në vend grumbullime të reja; do të tregtojnë produktin final.

Fermerët lokal do të ndryshojnë sjellje përkundrejt menaxhimit të mbetjeve dhe të do të marrin pjesë aktive në proceset lokale.

ompres

Metodologjia

ompres

Aktivitete

- **Studim bazë (besueshmeria)** për të vlerësuar zonen/komunen, tregun ekzistues dhe atë potencial.
- **Përzgjedhja** e 4 fermerëve për të nisur praktika kompostimi
- **Trainimi dhe këshillimi** i autoriteteve vendore dhe fermerëve në zhvillimin e ciklit të kompostimit
- **Aktivitete pilot** për kompostimin (në respekt për mjedisin)
- Krijimi i **standardeve** cilësore të kompostimit (rregullore dhe manuali mbi kompostimin)
- **Fushatë** Ndërgjegjësimi

ompres

Metodologjia

- Studim bazë që synon kuptimin më të mirë të traditës aktuale për kompostimin dhe përcaktimin e ndikimeve mjedisore nga ky aktivitet.
- Projekti do të aplikojë zhvillimin e kompetencave dhe ciklin Kolb të të mësuarit.
- Këshillim përmes të mësuarit duke punuar – Ne besojmë në forcën e të mësuarit në punë, nga vetë gabimet, duke patur si mbështetje ekspertët.
- Kompostimi biologjik/ trajtimi – Trajtimi aerobike. Projekti do të asistojë fermerët lokal duke i njohur me metodat biologjike të kompostimit (*Collembola* moster dhe zhvillimi i paketave bio)
- Procesimi në shkallë të vogël (PSV) - Edhe pse aktiviteti tradicional është i mirënjohur, ka një shqetësim sa i përket ndikimeve mjedisore dhe si pasojë ndikimeve akumuluese në ujëra dhe tokë
- Manual udhëzues do të zhvillohet si një dokument trajnimi
- Fushata e ndërgjegjësimit që do të synoj ndryshimin e sjelljes mbi menaxhimin e mbeturinave.

REZULTATE

Rezultati 1 Realizimi i një studimi bazë mbi gjendjen e kompostimit në komunën Dajç me anë të proceseve pjesëmarrëse

Produkt:

- Dokumenti i studimit të fizibilitetit si bazë për të vlerësuar të gjitha bizneset dhe tregun ekzistues dhe atë potencial

Fryte:

- Sistemi më i përshtatshëm i kompostimit do të përzgjidhet në bazë të mundshmërisë teknike, koston ekonomike dhe ndikimit socio-mjedisor

ompres

REZULTATE

Rezultati 2 Kapacitete të rritura të administratës dhe fermerëve lokal

Produkt:

- Të paktën 15 aktor (fermer, NJQV) rrisin kapacitetet mbi kompostimin;
- Të paktën 4 familje fitojnë aftësi mbi procedurat e kopostimit organik;
- Të paktën 4 komposter pilot të krijuar në nivel fermeri;

Fryte:

- Praktika më të mira në menaxhimin e mbetjeve organike;
- Komuniteti përcepton pozitivisht bashkëpunimin e përbashkët për planifikimin dhe ruajtjen e burimeve natyrore

ompres

REZULTATE

Rezultati 3 Promovimi dhe inicimi i praktikave të kompostimit

Produkte:

- Dokumenti i rregullores mbi kompostimin
- Një manual guide i shpërndarë në një audiencë më të gjerë të fermerëve dhe autoriteteve vendore
- Përdorim interaktiv i mjeteve sociale (faqe interneti, facebook, youtube, etc)

Fryte:

- Praktikrat më të mira për diversifikimin e të ardhurave në zonat rurale;
- Ndarja e praktikave me komunat fqinje

The logo for 'Compres' features the word in a stylized, blue, 3D font with a white outline. A large, light green arrow curves around the 'C' and underlines the entire word.

Qëndrueshmëria

- **Studimi** i fizibilitetit do të mbështetje për komunën edhe për tu fokusuar në investimet dhe krijimin e tregut të produkteve në të ardhmen.
- **Kapacitetet e ngritura** të administratës së Dajcit do të sigurojnë se si ata të mbështetin njerëzit lokal, planifikimin me kujdes të buxhetit lokal dhe gjithashtu monitorimin e investimeve të këtij projekti.
- Projekti do të punojë për forcimin e **partneritetit** me komunat e tjera në zonë që ti japim shtysë iniciativave të tjera për kompostim.
- Investimi i 4 komposterave në komunën Dajç do të shërbejë si veprim **pilot** për të motivuar banorët lokal për të perqafuar ide të tilla inovative/efektive dhe përfituar ekonomikisht si dhe për të rritur ekonominë lokale.
- Inicimi i një **bashkëpunimi** ndërmjet komunes dhe Universitetit do të krijonte një situatë përfituese për të dy partnerët.

Compres

Risi

- Reduktimi i sasisë së mbetjeve në komunën Dajç përmes:
 - praktikave të mira të kompostimit
 - stimulimit të zhvillimit të PSV për kompostimin organik nga banorët lokal
- Inicimi i bashkëpunimit me Universitetin e Shkodrës duke krijuar një situatë përfituese për palët përmes temave të diplomave mbi “Kompostimi në Shqipëri/ zonat rurale” nga studentë të Universitetit

ompres

Shtrirja kohore

Aktivitetet	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12
Studim fizibiliteti												
Përzgjedhja e 4 fermerëve lokal dhe krijimi i skemës së kompostimit												
Trajnimi dhe këshillimi												
Dokumentet e standartet të kompostimit												
Fushatë ndërgjegjësimi												
Raportimi												

Compres

Ju faleminderit për
vëmendjen !

Compres

Problematika e mbetjeve

Nuk ka të dhëna të sakta mbi sasinë dhe perberjen mercologjike të mbetjeve në Dajç. Mungesa e një shërbimi adekuat ka çuar në mungesë të të dhënave të regjistruara.

Mbetjet kryesore të prodhuara janë organike, plastike, letër etj dhe nga rezultatet e rajonit flitet për një sasi të konsiderueshme të pjesës organike (rreth 60-70 %). Këto mbetje janë të përziera me ato shtëpiake.

(Plani i Menaxhimit të mbetjeve Komuna Dajç)

- Mbetjet nuk kontrollohen plotësisht nga komuna dhe në disa raste hidhen përgjatë Bunës apo në venddepozta të tjera jashtëligjshme.
- Komuna e Dajçit është nga të paktat komuna që realizojnë shërbimin e mbledhjeve të mbeturinave dhe i depoziton ato në landfillin e Bushatit.

ompres

ZONA E MBETJEVE 4: SHKODER

Janar 2010

Persa i perket Bashkise se Shkodres, te dhena qe paraqiten me poshte jane te dhena te percaktuara nga studimi. Per bashkite e tjera dhe komunitat rurale te dhena jane bazuar mbi nje mesatare te llogaritur mbi bazen e perfundimeve te pergjithshme te studimit. Nje permbledhje e mesatareve te studimit dhe perberjes kombetare te mbetjeve paraqitet ne tabelen me poshte:

Mbetjet	Tirana %	Vore %	Durres %	Fushe Kruje %	Shkoder %	Lezhe %	Berat %	Lushnje %	Kombetare %
Organike	45.2	51.7	46.5	52.3	45.4	45.3	47.1	49.9	47.36
Dru	1.6	0.9	1.0	3.3	1.5	1.3	0.3	1.3	1.43
Leter	6.7	3.6	6.4	4.9	5.1	5.4	6.2	4.1	5.37
Karton	10.6	9.3	9.0	5.2	8.3	8.6	6.8	8.3	8.13
Plasmas me DU	6.9	6.2	8.0	6.9	10.7	9.8	9.0	10.9	8.46
Plasmas Me DL	6.2	4.4	6.9	4.6	3.5	5.6	5.0	4.1	4.75
Qelq	5.0	4.7	5.5	5.0	5.4	6.4	6.5	2.2	5.75
Tekstile	6.0	5.4	3.7	4.6	5.1	5.0	6.9	6.9	5.27
Metale – Ferrorr	0.7	0.8	0.8	0.6	0.5	0.7	0.5	0.20	0.56
Metale – Jo Ferror	0.5	0.4	0.5	1.0	0.5	0.6	0.5	0.4	0.57
Mbetje Spitalore	0.2	0.06	0.1	0.2	0.1	0.6	0.07	0.1	0.17
Produkte Gome	0.5	0.2	1.1	0.07	0.3	0.3	0.05	0.06	0.2
Inerte	5.3	6.1	4.2	7.2	7.7	4.9	6.7	5.9	7.20
Mbetje te Prod. Sanitare	3.5	3.3	3.3	2.5	4.3	4.0	3.1	4.5	3.25
MPEE	0.3	0.2	1.2	0.3	0.50	0.07	0.10	0.09	0.31
Bateri	0.04	0.02	0.3	0.04	0.03	0.01	0.01	0.02	0.02
Mbetje nga prod.Shtaz	0.8	3.0	1.6	2.1	1.14	1.5	1.4	1.0	1.08

